

Posudek diplomové práce

Martina Fraňková: Zahraníční politika habsburské monarchie za Krymské války. Praha 2012, 165 stran.

Krymská válka v letech 1853–1856, v níž proti carskému Rusku bojovaly Turecko, Francie, Velká Británie a Sardinské království, byla jednou z peripetií tzv. Východní otázky, jak historiografie označuje problematiku vztahů velmocí a dalších zemí ke slábnoucí Osmanské říši v dlouhém období vymezeném léty 1774–1918. Ačkoli habsburská monarchie byla podstatně zainteresována ve sféře Východní otázky, speciálně na Balkáně, do konfliktu vojensky nezasáhla. Většinou se sice přikláněla k protivníkům Ruska, ale svou neutralitu neopustila. Tento v podstatě dosti rozkolísaný postoj měl nadlouho oslabit její mezinárodní pozici. Rusko, které očekávalo vděk Vídně za pomoc v roce 1849, bylo ještě dlouho po válce ovlivňováno nepříznivým postojem Rakouska. Také v případě Velké Británie šlo dlouhodobě o ojedinělou záležitost – účastí v kontinentální válce poprvé a naposledy opustila princip „skvělé izolace“ v zahraniční politice, který uplatňovala v dlouhém údobí let 1815–1902. Také pro další státy měla účast mimořádný význam: Francie se účastí ve vítězné válce proti Rusku definitivně vymanila ze sevření vídeňského systému z roku 1815, pro Sardinské království znamenala účast důležitou investici s ohledem na finální fázi sjednocení Itálie. Pouze v případě Osmanské říše šlo o Pyrrhovo vítězství.

Cílem předložené diplomové práce byla „*prezentace a hodnocení vývoje zahraniční politiky habsburské monarchie v průběhu Krymské války*“. Autorka vyšla ze správného předpokladu, že „*tradiční postavení*

Rakouska mezi Ruskem a západními velmocemi a složitý komplex vnitřních problémů mu nedovolovaly vojenské angažmá na jedné či druhé straně sporu“. Lze jenom souhlasit se závěrem, že se habsburská monarchie rozhodla pro vlastní politiku, jejímž cílem bylo nejen vyvíjení tlaku na Rusko, ale i snaha „omezit válečné cíle Velké Británie a Francie na únosnou mez“. Velmi pozoruhodné jsou postřehy a závěry autorky o politice Rakouska v Německém spolku s ohledem na probíhající Krymskou válku. Fraňková si položila mnohé zásadní otázky. Měla Vídeň během konfliktu jasnou představu o své politice nebo neuváženě střídala postoje? Mohlo Rakousko zaujmout striktně neutrální pozici jako Prusko? Jaké faktory a jakým způsobem ovlivňovaly politiku Vídně? Do jaké míry byla pozice Rakouska ovlivněna důsledky revoluce 1848/49 i vývojem v letech 1849–1852, které je možno považovat za předejru války na Krymu. Na všechny tyto a další otázky hledá a nalézá odpovědi. Ačkoli nejvlivnější muž rakouské politiky, kníže Felix zu Schwarzenberg, zemřel již v roce 1852, autorka věnovala adekvátní pozornost jeho významné roli při formování zahraničí politiky monarchie se zvláštním přihlédnutím k Východní otázce.

Pokud jde o strukturu práce, je rozdělena do dvou hlavních bloků. V prvním je prezentována a hodnocena rakouská zahraniční politika před Krymskou válkou. Jsou zde hodnoceny důsledky revoluce 1848/1849 pro monarchii, Schwarzenbergova německá politika, vztahy s Ruskem i Tureckem. Druhá část představuje jádro práce a prezentuje hlavní výsledky autorčina výzkumu. V ní je metodicky analyzován celkový vývoj politiky Rakouska v průběhu konfliktu i její bezprostřední i dlouhodobé důsledky.

Předložený text je výsledkem soustředěného a poctivého badatelského úsilí. Je třeba zdůraznit skutečnost, že takto fundovaná a rozsáhlá práce o rakouské politice za Krymské války je vůbec první v české historiografii. Tento nepochybný přínos umožnil především rozsáhlý

výzkum nepublikovaného pramenného materiálu ve vídeňském Haus-, Hof- und Staatsarchivu, důkladné studium edic pramenů i odborné literatury. Hodnocení všech základních aspektů mne vede k závěru, že Martina Fraňková předložila pozoruhodný text mimořádné kvality, ať již hodnotím znalost tématu, jeho prezentaci, obsažená hodnocení či slovesnou stránku. Je mimo jakoukoli pochybnost, že úspěšně dosáhla cíle, který si jako badatelka vytkla a prokázala schopnost samostatné odborné práce. Celková kvalita textu mne vede k tomu, abych doporučil jeho přijetí jako práce rigorózní k získání titulu PhDr. S radostí doporučuji předloženou diplomovou práci k obhajobě a navrhuji její hodnocení klasifikačním stupněm

V Hostivici, 3. září 2012

Prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.